

Analýza vplyvov na životné prostredie

V prípade, že je predkladaný materiál posudzovaný podľa Zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov (EIA/SEA), tak nie je nutné vyplňať túto analýzu. Proces EIA/SEA nahrádza Analýzu vplyvov na životné prostredie podľa Jednotnej metodiky na posudzovanie vybraných vplyvov. Túto informáciu je potrebné uviesť v Doložke vybraných vplyvov a v Poznámkach uviesť odkaz na proces. Pred predložením do PPK je však nutné mať Záverečné stanovisko z EIA/SEA procesu.

5.1 Ktoré zložky životného prostredia (najmä klimatickú zmenu, ovzdušie, voda, horniny, pôda, organizmy) budú predkladaným materiálom ovplyvnené, a aký bude ich vplyv?

(Typ, veľkosť a rozsah vplyvu. Popíšte základné vplyvy na jednotlivé zložky životného prostredia)

5.1.1 Vplyvy na ovzdušie (množstvo očakávaných navýšených alebo ušetrených emisií ovzdušie znečisťujúcich látok):

Ovzdušie – pozitívny vplyv.

Odvetvie elektroenergetiky zohráva kľúčovú rolu v plnení povinnosti znížiť emisie skleníkových plynov v Európskej únii (ďalej len „EÚ“) do roku 2030 aspoň o 40 % s očakávaným podielom obnoviteľných zdrojov energie (ďalej len „OZE“) na úrovni 50 %.

Legislatívne návrhy v oblasti revízie dizajnu trhu s elektrinou spolu s úpravami v oblasti obnoviteľných zdrojov (tzv. smernica RED III) a energetickej efektívnosti tvoria základ pre splnenie klimaticko – energetických cieľov EÚ do roku 2030 a 2050.

Jedným z hlavných cieľov revízie dizajnu trhu s elektrinou je zlepšenie podmienok potrebných na trhovú integráciu nových kapacít obnoviteľných zdrojov. Smernice (v spojení s nariadením) podporujú zvyšovanie podielu obnoviteľných zdrojov na výrobe elektriny (OZE-E), ako aj v sektore budov a dopravy v kontexte politických cieľov EÚ 2030/ 2050.

Smernica RED III rieši nielen dekarbonizáciu energetiky, ale aj priemyslu a sektora dopravy. Očakávajú sa pozitívne vplyvy na životné prostredie, najmä na zníženie emisií skleníkových plynov. Sektor dopravy je zodpovedný za takmer 24% konečnej spotreby energií na Slovensku, pričom konečná spotreba energie v sektore dopravy za obdobie rokov 2005 – 2021 zaznamenala nárast. Najväčší podiel na konečnej spotrebe energie v doprave tvorí konečná spotreba kvapalných palív (89%), pričom podiel konečnej spotreby tuhých palív, plyných palív ako aj elektrickej energie ostáva zatiaľ malý.

Najviac sa na spotrebe palív a elektriny v sektore dopravy podieľa cestná doprava, kde došlo v roku 2022 k nárastu spotreby pohonných hmôt (automobilových benzínov a nafty) o viac ako 16 % oproti roku 2010. V roku 2022 v cestnej doprave spotreba benzínu a nafty predstavovala 88 %, spotreba elektriny a plynu bola zanedbateľná.

Podiel OZE v doprave na Slovensku dosiahol v roku 2023 úroveň 9,2%, čím sa Slovensko radí k priemeru v rámci EÚ. Sektor dopravy na Slovensku má významný potenciál v oblasti dekarbonizácie, ktorú možno podporiť rôznymi metódami okrem iného napríklad zvýšením podielu alternatívnych ekologickejších pohonov v doprave. Podporou zvyšovania podielu OZE v doprave napríklad aj prostredníctvom zavedenia schémy a vytvorenia tzv. trhoviska

pre kredity generované dodávkami elektriny do elektrických vozidiel (EV) prostredníctvom dobíjacej infraštruktúry sa má dosiahnuť postupné znižovanie využívania fosílnych palív, čo následne prispeje k zlepšovaniu kvality ovzdušia a znižovaniu výskytu respiračných a kardiovaskulárnych ochorení. Hoci sa kvalita ovzdušia na Slovensku zlepšuje, limity častíc PM10 sú dlhodobo prekračované (v 2022 bol medián koncentrácie PM10 35 µg/m3. Napr. v ČR to bolo 33 µg/m3, v Rakúsku 26 µg/m3 a Fínsku 19 µg/m3).

Vplyvy sú hodnotené na úrovni EÚ a nie je ich možné detailnejšie odhadnúť na národnej úrovni.

Uplatňovanie Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1787 z 13. júna 2024 o znižovaní emisií metánu v odvetví energetiky a o zmene nariadenia (EÚ) 2019/942 zabezpečiť zníženie týchto emisií.

Emisie metánu sú zahrnuté v rozsahu pôsobnosti cieľov Únie v oblasti znižovania emisií skleníkových plynov do roku 2030, ktoré sú stanovené v nariadení (EÚ) 2021/1119, a záväzných vnútroštátnych cieľov v oblasti znižovania emisií podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/842.

5.1.2 Vplyvy na vodu vrátane odpadových vôd (*množstvo pitnej a úžitkovej vody, akým spôsobom a odkiaľ budú vodné zdroje získavané, množstvo a spôsob likvidácie/nakladania s odpadovými vodami a pod.*):

Nie

5.1.3 Vplyvy na pôdu a horninové prostredie:

Nie

5.1.4 Vplyvy na organizmy:

Nie

5.1.5 Vplyvy na odpady (*koľko akého druhu odpadu bude prijatím a realizovaním predkladaného materiálu produkované, ako s ním bude nakladané a ako prispeje materiál k rozvoju a posilneniu obehovej ekonomiky*):

Nie

5.2 Bude mať predkladaný materiál vplyv na chránené územia a ak áno, aký?

Popíšte typ, veľkosť a rozsah vplyvu. Popíšte na ktoré chránené územia môže mať predkladaný materiál vplyvy (Natura 2000, národné parky, CHKO a pod.) Do ktorých stupňov ochrany bude predkladaný materiál zasahovať.

Nie

5.3 Bude mať predkladaný materiál vplyv na zmenu klímy a ak áno, aký? (typ, veľkosť a rozsah vplyvu).

Popíšte, akým spôsobom (pozitívne, negatívne) sa bude predkladaný materiál podieľať na znižovaní emisií skleníkových plynov a na adaptácii na zmenu klímy.

Očakávajú sa pozitívne vplyvy na zmenu klímy najmä znižovaním závislosti na fosílnych palivách v sektore energetiky, dopravy ako aj budov, nakoľko sa podporí a urýchli výstavba a využívanie energie z OZE a v mieste spotreby. Podpora využívania zdrojov OZE v mieste

spotreby ako aj zdieľanie elektriny vyrobenej z OZE prispeje k znížovaniu závislosti na fosílnych zdrojoch.

5.4 Bude mať predkladaný materiál vplyvy na životné prostredie presahujúce štátne hranice? (ktoré zložky a ako budú najviac ovplyvnené)?

Popíšte typ, veľkosť a rozsah cezhraničných vplyvov.

Áno. Ide o iniciatívu Európskej komisie a týka sa všetkých členských štátov Európskej únie. Smernica spoločne s nariadením o spoločných pravidlách na vnútornom trhu s elektrinou by mali zásadným spôsobom prispievať k predpokladanému zvýšeniu podielu obnoviteľných zdrojov na konečnej spotrebe energie do roku 2030 na 42,5%.

Očakávajú sa pozitívne súvisiace vplyvy na životné prostredie presahujúce štátne hranice najmä na znížovanie emisií skleníkových plynov a na zlepšenie kvality ovzdušia vplyvom zníženia využívania fosílnych palív. Vplyvy sú hodnotené na úrovni EÚ pričom nie je možné spoľahlivo odhadnúť cezhraničné vplyvy.

5.5 Aké opatrenia budú prijaté na zmiernenie negatívneho vplyvu na životné prostredie?

Uveďte konkrétne všetky kompenzačné opatrenia, ktoré budú prijaté na zmiernenie uvádzaných vplyvov.